

Handelingskader Taskforce bijzondere situaties aardbevingsproblematiek

Inleiding

Dit handelingskader is richtinggevend; elke situatie is anders en de Taskforce zoekt altijd de meest passende oplossing... (...)

Aanleiding

Keer op keer blijkt dat de gevolgen van de aardbevingen en de versterkingsoperatie een enorme impact hebben op het leven van onze inwoners, en in enkele gevallen zelfs levens ontwricht. Het huis van mensen voelt niet meer als thuis. Door voortdurende onzekerheid, trage schadeafhandeling en het ontbreken van oplossingen voor problemen wordt (te) veel van onze inwoners gevraagd.

Naarmate de tijd verstrijkt en mensen in onzekerheid wachten op schadeafhandeling en versterking, zien wij een toename van bijzondere situaties. In een aantal gezinnen zien wij een opeenstapeling van problemen: (chronische) stress, psychische nood, verslavingsproblematiek, eenzaamheid, werkloosheid, armoede, gedragsproblematiek, opvoedingsproblemen, schulden, keuzestress, het geen grip meer hebben op je eigen leven, machteloos voelen, uitzichtloosheid, etc.. We zien levens ontsporen doordat inwoners jarenlang niet kunnen verhuizen, door financiële zorgen of door ongelijke en oneindige gevechten met instanties. Inmiddels leidt dit tot een beweging die wij niet eerder hebben ervaren – bijvoorbeeld de recente hongerstaking in Ten Post – die de impact van de gehele aardbevingsproblematiek op het leven van de inwoners nog eens onderstreept.

Naast de impact op inwoners wordt onze organisatie, met name het team Versterken en Vernieuwen, teveel belast door deze bijzondere casussen. Hoewel inwoners voor schadeafhandeling en versterking terecht kunnen bij respectievelijk TCMG en NCG, melden zij zich ook steeds vaker bij ons. Wij hebben aangegeven dat we naast onze inwoners staan als het gaat om de aardbevingsproblematiek, en hebben daarom nadrukkelijk een rol om te zoeken naar oplossingen. Voor onze medewerkers van het team Versterken en Vernieuwen gaat dit ten koste van de reguliere inzet voor versterking en dorpsvernieuwing, en de situaties raken hen ook persoonlijk. Het is dus tijd om deze situaties te gaan stroomlijnen.

Taskforce bijzondere situaties aardbevingsproblematiek

Alle bovenstaande factoren samen of gedeelten daarvan vragen in bijzondere situaties om een gerichte casusaanpak door een multidisciplinair en multi-organisatorisch team met slagkracht en mandaat. We stellen voor om een **Taskforce bijzondere situaties aardbevingsproblematiek** op te richten. Wij denken dat alleen wij zo de toenemende meervoudige probleemsituaties het hoofd kunnen bieden door vroegtijdig te signaleren, te adviseren, te verbinden, te bewaken en te besluiten. Dit op een zodanige wijze met

mandaat en doorzettingsbevoegdheid dat er weer perspectief en vertrouwen voor de inwoner ontstaat.

De belangrijkste partijen waarmee onze inwoners te maken hebben bij de aardbevingsproblematiek:

NCG – Nationaal Coördinator Groningen (NCG) is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. NCG begeleidt het versterkingsproces en is voor versterking het eerste aanspreekpunt van onze inwoners. In onze gemeente opereert NCG vanuit het Versterkingspunt, in Ten Boer. Een team van bewonersbegeleiders staat de bewoners bij in het versterkingsproces.

Gemeente – De gemeente staat naast haar inwoners in het proces van versterking en is nauw betrokken bij, en in een aantal gevallen verantwoordelijk voor, de uitvoering. Wij voelen ons en zijn verantwoordelijkheid voor onze inwoners. Op gemeentelijk niveau komen veel zaken samen zoals publieke gezondheid, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, participatie en ruimtelijke ordening. Gemeenten zijn voor inwoners de meest nabije overheidslaag en genieten nog het vertrouwen van de bevolking.

TCMG – De Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) is als onafhankelijke organisatie (onafhankelijk van zowel NAM als overheid) belast met de afhandeling van schades "als gevolg van bodembeweging door aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag bij Norg". TCMG werkt met zaakbegeleiders die inwoners begeleiden bij de schade-afhandeling. De TCMG is ook verantwoordelijk voor het afhandelen van Acuut Onveilige Situaties (AOS). In de loop van 2020 gaat de TCMG over in het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG).

Werkwijze

De Taskforce bijzondere situaties aardbevingsproblematiek bestaat uit een kernteam met vertegenwoordiging van het sociaal en fysieke domein van de gemeente, en NCG. In het kernteam worden de besluiten genomen die nodig zijn om een casus vooruit te helpen of acute problemen op te lossen. Het kernteam geeft daarmee opdrachten aan de onderliggende organisaties. De leden van het kernteam worden ondersteund door een adviesteam met medewerkers van hun organisaties. Het adviesteam brengt nieuwe casussen in, onderzoekt de ernst van de situatie, bereidt de besluiten voor, en monitort de voortgang van de Taskforce. Het adviesteam kijkt daarbij ook of er een besluit van het kernteam nodig is, of dat het op bijvoorbeeld projectniveau kan worden opgelost.

Het kernteam komt regelmatig bijeen, de frequentie is afhankelijk van het aantal en de ernst van de casussen. Waar nodig kan er tussentijds worden geschakeld om de vaart erin te houden en daarmee richting de bewoner adequaat te kunnen handelen. Het kernteam neemt waar nodig besluiten over de inzet van mensen en middelen en bespreekt de casussen die zijn aangedragen vanuit de betrokken organisaties en de algehele voortgang.

Waar bestaat de ondersteuning dan uit? Dit kan zijn gericht op:

- *Tijdelijke huisvesting: bijvoorbeeld het bieden van een tijdelijk noodonderkomen, omdat men even afstand wil van de situatie in de eigen woning.*

- *Duidelijkheid: bijvoorbeeld door middels het opstellen van een vaststellingsovereenkomst houvast en perspectief te bieden.*
- *Financiële noodondersteuning: bijvoorbeeld een overbruggingskrediet omdat er in de lijn processen moeten worden opgestart, zoals het aanvragen van een uitkering.*
- *Doorgeleiden naar het WIJ-Team en het zoeken van het netwerk en familie die kunnen helpen bij het maken van keuzes.*
- *Doorbraak forceren: zorgen dat er keuzes worden gemaakt in vastgelopen processen.*

Als Taskforce er niet uitkomt > opschalen naar Commissie Bijzondere Situaties

Kernteam, adviesteam en ondersteuning

De Taskforce bijzondere situaties aardbevingsproblematiek bestaat uit een kernteam en adviesteam, en aanvullende ondersteuning voor individuele dossiers. (...)

Kernteam neemt besluiten

Adviesteam zoekt uit, zoekt mogelijke oplossingen

Kernteam	Adviesteam	Aanvullende input/uitvoering/ondersteuning
<p><i>Gemeente, sociaal domein: DMO mede namens GGD/WIJ</i></p> <p>→ (10)(2e), <i>vertegenwoordigd door</i> (10)(2e)</p>	<p><i>Aardbevingscoaches</i></p>	<p><i>Gebiedsteam Ten Boer</i></p>
<p><i>Gemeente, fysiek domein: Programma Versterken en Vernieuwen</i></p> <p>→ (10)(2e) <i>vertegenwoordigd door</i> (10)(2e)</p>	<p><i>Gebiedsregisseurs Versterken en Vernieuwen</i></p>	<p><i>Projectleiders Versterken en Vernieuwen</i></p> <hr/> <p><i>Vergunningen, Toezicht en Handhaving (vergunningverlening, inspectie (bij AOS))</i></p> <hr/> <p><i>TCMG (bij AOS)</i></p>
<p><i>Nationaal Coördinator Groningen</i></p> <p>→ <i>Peter Spijkerman, vertegenwoordigd door ...</i></p>	<p><i>Gebiedsmanager; Projectleider Bijzondere Situaties</i></p>	<p><i>Bewonersbegeleiders</i></p> <hr/> <p><i>(TCMG, via convenant NCG-TCMG?)</i></p>

Overige ontwikkelingen

Naast het opzetten van de Taskforce lopen er andere trajecten die een bijdrage moeten leveren aan de ondersteuning van onze inwoners.

- *Als gemeente gaan we werken met gebiedsregisseurs (inclusief goede ondersteuning), waarmee we meer aan de voorkant kunnen bijsturen. Wij staan immers naast onze inwoners.*
- *De GGD is bezig met het opleidingen van aardbevingscoaches (voor de hele regio). Deze moeten nog beginnen. Binnen het gebied hebben wij al wel een aardbevingscoach werken via het WIJ-Team. Wij merken in de praktijk dat de zaken erg complex zijn en dat de capaciteit ook onvoldoende is.*

Mandaten en budget

De Taskforce dient een stevig mandaat te hebben voor het – indien nodig – versnellen en forceren van (nood)interventies die nodig zijn om een (tijdelijke) oplossing te kunnen bieden. Het kernteam moet besluiten kunnen nemen om acute situaties verder te brengen. Hiervoor gelden de volgende spelregels (...)

Het is de bedoeling dat het college, de NCG en de TCMG en Stichting WIJ een aantal mensen mandateert om keuzes te maken en snel te kunnen handelen. > collegevoorstel

Daarnaast moet er een budget beschikbaar komen om ook daadwerkelijk snel te kunnen handelen. Daarbij is de lijn een snelle oplossing voor de korte termijn met uitzicht op een lange termijn oplossing in de lijn of vanuit de andere organisaties. > collegevoorstel

Wat is het budget en hoe loopt de financiering?

Inventarisatie en monitoring bijzondere situaties

Vanuit verschillende organisaties en instanties zijn er 'lijstjes' en overzichten van bijzondere situaties, en er zijn op enkele adressen al reeds acties in gang gezet om de betrokken inwoners te helpen. De Taskforce houdt een overzicht bij van de casussen en acties die plaatsvinden, en of de problemen daarmee daadwerkelijk zijn opgelost.

Voorafgaand aan de oprichting van de Taskforce zijn de situaties die bekend zijn vanuit NCG, TCMG en de gemeente Groningen in kaart gebracht. De totale lijst komt nu op zo'n 35 bijzondere gevallen met meervoudige problematiek. In een aantal gevallen lopen er al acties waarmee aan een oplossing wordt gewerkt.

Lijst bijzondere situaties (NCG)

NCG heeft een lijst bijzondere situaties vastgesteld, en daarop staan nu 20 adressen (10 gebouwen). De uitvoering en afhandeling van deze lijst ligt bij NCG. Deze gaat nu onder druk van de gemeente voor 1 april met al deze mensen een eerste contact leggen.

Er is een overleg gepland met een beperkt aantal betrokkenen uit de regio om criteria te ontwikkelen voor "nieuwe gevallen" die nog niet op deze lijst staan. Daarbij is op voorhand ook gekeken naar de commissie bijzondere situaties, zie hieronder, maar wij hebben begrepen dat die er niets voor voelt om zich daar ook mee bezig te houden.

Acuut Onveilige Situaties (TCMG)

Inwoners kunnen bij de TCMG een *Acuut Onveilige Situatie* (AOS) melden. TCMG dient na een meldingen binnen 48 uur onderzoek te doen en stelt dan vast of er daadwerkelijk sprake is van een onveilige situatie. In het geval van een gegronde AOS neemt de TCMG direct tijdelijke maatregelen (veiligstelling door middel van bijvoorbeeld stutten) en stelt TCMG de gemeente op de hoogte van de situatie. In ernstige gevallen kan dan worden besloten tot uithuisplaatsingen; TCMG zorgt dan voor een vorm van tijdelijke huisvesting. Bij veel AOS-situaties is er vaak sprake van achterstallig onderhoud in combinatie met sociaal-emotionele problematiek.

Bij de afhandeling van AOS'en vindt geen beoordeling van de oorzaak van de schade of de omvang van de schade plaats. Dat gebeurt in het reguliere schade-afhandelingstraject dat TCMG na veiligstelling opstart. Een AOS-melding leidt niet tot voorrang bij een aanvraag tot schadevergoeding.

Programma Versterken en Vernieuwen (Gemeente Groningen)

Tot slot kennen we als gemeente intussen zelf ook in een aantal bijzondere gevallen, bijvoorbeeld vanuit onze contacten in de dorpen voor versterking en dorpsvernieuwing, maar ook vanuit het Gebiedsteam of WIJ-team.

Lijst Loket opname op verzoek (NCG)

NCG heeft in maart 2020 het loket *Opname op Verzoek* geopend. Eigenaren die zich zorgen maken over de veiligheid van hun gebouw kunnen bij NCG een opname aanvragen. Het loket is specifiek bedoeld voor eigenaren van gebouwen die nog niet in het versterkingsprogramma zitten.

Lijst die gaat ontstaan uit het net ingerichte loket opname op verzoek (regionaal op dit moment ongeveer 400 aanmeldingen die in eerste instantie door de NCG op alleen constructieve aspecten worden beoordeeld)

¹ <https://www.onafhankelijkeraadsman.nl/>

Commissie Bijzondere Situaties

De gemeente (burgemeester) en de *Onafhankelijke Raadsman*¹ kunnen situaties aandragen bij de *Commissie Bijzondere Situaties*².

De onafhankelijke Commissie Bijzondere Situaties is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling. Deze commissie beoordeelt de aanvragen en besluit welke extra hulp kan worden geboden. Dit kan variëren van het inschakelen van praktische hulp tot het toekennen van een financiële vergoeding. Steeds is het doel samen een oplossing te vinden waarmee mensen weer verder kunnen.

Er zijn geluiden om dat deze commissie gaat stoppen. Hierover horen wij binnenkort meer. > collegevoorstel

(punt van aandacht: "De uitspraak van de commissie is bindend waar het oplossingen betreft waarin de NAM een taak heeft. Dat betekent dat de NAM de besluiten van de commissie uitvoert, op de manier waarop de commissie dat heeft bepaald".)

² <https://vangnetbijzondere situaties.nl/>

¹ <https://www.onafhankelijkeraadsman.nl/>